

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 189/2024-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa ██████████ ██████████ ██████████ ██████████ ██████████ zastúpeného Advokátska kancelária Motyčka, s.r.o., Štefánikova 52, Nitra, proti postupu Okresného súdu Nitra v konaní vedenom pod sp. zn. 6Tk/1/2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 7. septembra 2023 domáha vyslovenia porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Súčasne navrhuje, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že 12. decembra 2020 sťažovateľ podal ako náhradný obhajca odsúdeného ██████████ okresnému súdu návrh na priznanie odmeny a náhrady trov za *ex offico* obhajobu v trestnom konaní, o ktorom rozhodol okresný súd konajúci vyšším súdnym úradníkom uznesením zo 16. februára 2022 a priznal mu odmenu a náhradu spolu v sume 5 827,37 eur. Odsúdený podal 24. februára 2022 proti predmetnému rozhodnutiu sťažnosť písomne odôvodnenú obhajcom 1. marca 2022, ktorú súd zaslal sťažovateľovi na vyjadrenie listom z 15. novembra 2022, doručeným mu na základe jeho žiadosti 22. novembra 2022. Sťažovateľ sa obratom (23. novembra 2022) k podanej sťažnosti vyjadril a podaním z 21. marca 2023 žiadal doručiť rozhodnutie o sťažnosti, a túto žiadosť urgoval 10. mája 2023. Napokon okresný súd uznesením zo 4. augusta 2023, právoplatným toho istého dňa, rozhodol o podanej sťažnosti tak,

že uznesenie zo 16. februára 2022 zrušil a sťažovateľovi priznal odmenu a náhradu hotových výdavkov spolu v sume 3 048,90 eur.

3. Z dôvodu zjavnej nečinnosti súdu sa sťažovateľ 2. augusta 2023 obrátil so sťažnosťou na predsedu okresného súdu. Podpredsedníčka okresného súdu prisvedčila jeho námietkam a, prihliadajúc na § 553 Trestného poriadku, sťažnosť vyhodnotila ako dôvodnú (odpoveď okresného súdu sp. zn. Spr 1930/2023 zo 17. augusta 2023, pozn.). Pritom ale poukázala na tú skutočnosť, že spis bol od 25. októbra 2021 do 10. mája 2023 predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) na rozhodnutie o dovolaniach odsúdených, a keďže súd disponoval len zberným spisom, nebolo možné skôr preveriť sťažnostné námietky odsúdeného.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní sťažovateľ podal ústavnú sťažnosť a poukazuje v nej na to, že k porušeniu označených práv došlo v dôsledku zjavnej nečinnosti súdu ako následok porušenia základnej povinnosti súdu zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty. Uvádza, že o jeho návrhu bolo rozhodnuté až o 431 dní namiesto 30 dní určených zákonom. Poukazuje aj na to, že počas tejto doby nezostal pasívnym a vec aktívne riešil informovaním sa v informačnom centre súdu a mailovým kontaktovaním príslušnej vyššej súdnej úradníčky, ale v rámci rešpektovania zaťaženia zamestnancov súdu nepodal sťažnosť hneď po uplynutí zákonnej lehoty. Zároveň dodáva, že síce sťažnosť odsúdeného bola okresnému súdu doručená 25. februára 2022 a doplnená obhajcom 1. marca 2022, ale jemu nebola vôbec doručovaná. Až na základe jeho výslovnej žiadosti a dopytovania sa na stav viacerých nevybavených vecí mu súd 15. novembra 2022 (t. j. po 8 mesiacoch od jej doručenia) predmetnú sťažnosť zaslal. Pokiaľ ide o obdobie po vrátení vecí z najvyššieho súdu, tvrdí, že súd vo veci opätovne vôbec nekonal v období ďalších troch mesiacov aj napriek jeho žiadosti z 10. mája 2023.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou podanej ústavnej sťažnosti je sťažovateľom tvrdené porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote postupom okresného súdu pri rozhodovaní o trovách povinnej obhajoby v právoplatne skončenom trestnom konaní.

6. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 302/2020).

8. Podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je odstránenie stavu právnej neistoty, pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 10/98, I. ÚS 44/99, IV. ÚS 68/02) alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 86/08).

9. Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcej zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

10. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06, IV. ÚS 237/09, II. ÚS 290/09, IV. ÚS 42/2010, II. ÚS 445/2016, II. ÚS 751/2017, IV. ÚS 632/2018) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom všeobecného súdu, ústavný súd sťažnosť zásadne odmieta ako zjavne neopodstatnenú. Uvedený právny názor ústavného súdu je akceptovaný aj judikatúrou ESLP (pozri Miroslav Mazurek proti Slovenskej republike, rozhodnutie o sťažnosti č. 16970/05 z 3. 3. 2009).

11. Zo samotnej ústavnej sťažnosti sťažovateľa je zrejmé, že okresný súd definitívne rozhodol o priznaní odmeny obhajcovi za poskytnutie právnej pomoci v trestnom konaní uznesením sp. zn. 6Tk/1/2019 zo 4. augusta 2023. Sťažovateľovi bolo predmetné uznesenie doručené toho istého dňa, čím je jeho vec právoplatne skončená.

12. Aj keď postup okresného súdu vo fáze rozhodovania o odmene obhajcu v napadnutom konaní nemožno z časového hľadiska vôbec hodnotiť ako optimálny, je zrejmé, že zo strany okresného súdu došlo k obnoveniu plynulosti konania a rozhodnutiu veci ešte pred podaním ústavnej sťažnosti. V čase doručenia ústavnej sťažnosti sťažovateľa ústavnému súdu (7. septembra 2023) bolo o priznaní odmeny obhajcu okresným súdom právoplatne rozhodnuté. V danom momente tak sťažovateľom tvrdená právna neistota bola plne odstránená. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd svoju úlohu v tomto prípade nenachádza, keďže právam sťažovateľa bola ochrana poskytnutá a v čase podania ústavnej sťažnosti už zásah netrval.

13. Po preskúmaní ústavnej sťažnosti a okolností danej veci teda ústavný súd dospel k záveru, že v tomto prípade v čase podania ústavnej sťažnosti už nemohlo dochádzať k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2

ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

14. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 28. marca 2024

Miloš Maďar
predseda senátu